

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ
ZAKŁAD DZIAŁAŃ DESANTOWYCH

JAWNE

~~Do użytku~~
~~sluzbowego~~
Egz. Nr 1

Tylko dla nauczycieli akademickich

Kpt. dypl. Zbigniew BIEZUNSKI

**ZASADY UŻYCIA I DZIAŁANIA BOJOWE
DYWIZJI DESANTOWEJ**

Konspekt wykładu

43605

WARSZAWA

WRZESIEŃ

1980

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

**WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ
ZAKŁAD DZIAŁAŃ DESANTOWYCH**

JAWNE

~~Biuro~~
~~sztabowego~~

Egz. Nr 1

Tylko dla nauczycieli akademickich

Kpt. dypl. Zbigniew BIEZUNSKI

**ZASADY UŻYCIA I DZIAŁANIA BOJOWE
DYWIZJI DESANTOWEJ**

Konspekt wykładu

43605

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni Karola Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH - KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

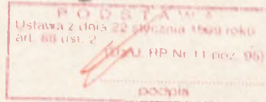
~~D~~o ~~u~~ży~~t~~ku **JAWNE**
służbowego

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY SZTUKI OPERACYJNEJ

Janusz Gumulński

gen. bryg. Janusz GUMULIŃSKI

Egz. nr. 1

Tylko dla nauczycieli akademickich

kpt. dypl. Zbigniew BIEŻUŃSKI

ZASADY UŻYCIA I DZIAŁANIA BOJOWE DYWIZJI DESANTOWEJ
/konspekt wykładu/

169/031
~~169/026~~
169/026
3370320

BIBLIOTEKA NAUKOWA AG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych

Nr ewid. _____

X43605

TEMAT: ZASADY UŻYCIA I DZIAŁANIA BOJOWE DYWIZJI DESANTOWEJ.

CEL: 1. Zapoznać słuchaczy trzeciego roku studiów i PSOS ze składem i możliwościami taktycznymi oraz zasadami użycia dywizji desantowej w ramach kombinowanej operacji desantowej.

2. Ukierunkować słuchaczy do samodzielnego studiowania problematyki tematu i teoretycznego przygotowania do ćwiczenia nr 308/S.

METODA: Wykład.

CZAS: 45'

ZAGADNIENIA :

1. Przeznaczenie, skład i możliwości bojowe dywizji desantowej
  - a/ Przeznaczenie dywizji desantowej.
  - b/ Struktura organizacyjna i wyposażenie dywizji desantowej.
  - c/ Możliwości bojowe dywizji desantowej w działaniach desantowych i niezbędne jej wzmocnienie.
2. Ogólne zasady wykorzystania dywizji desantowej w ramach kombinowanej operacji desantowej.
  - a/ Zadania dywizji desantowej wykonywane w kombinowanej operacji desantowej.
  - b/ Wybór i przygotowanie rejonów rozmieszczenia dywizji desantowej /ześrodkowanie, załadowanie, lądowanie /.
  - c/ Ugrupowanie bojowe dywizji desantowej w okresie lądowania i do działań na lądzie.
3. Właściwości organizacji i przygotowanie wojsk dywizji desantowej do działań bojowych.
4. Właściwości prowadzenia działań desantowych podczas lądowania i wykonywania zadania bojowego.

LITERATURA OBOWIĄZKOWA:

- Biuletyn Informacyjny nr 1 /110/z 1973r. nr.bibl.016216;
- Zbiór Prac Akademii 3/57/ z 1972r. nr.bibl. 015964;
- Regulamin Walki /dywizja-pułk/ z 1964r. nr.bibl.010965;
- Regulamin Walki /dywizja-pułk-projekt/ z 1979r. nr.bibl.065
- Vademecum podstawowych sił i środków MW nr.bibl.019189;
- Regulamin Walki Marynarki Wojennej PRL z 1973r. nr bibl 015941;
- Wzory dokumentów-Zeszyt nr 7 , nr bibl. 0322.
- Schemat - "Plan działań dywizji desantowej" nr bibl.04609
- Diapozytyw - 169/028/1-5.
- 013-153 Zarszycy, przygotowania zabezpieczenia i wypadnięcia desantu morskiego
- Rozmowa dokonała ul. Spieralskiej i możliwości wykorzystania DP w 025 na kierunku nadbrzośnia nr bibl. 01734.

B3 Nr 2
21981v

020 680.

schemat.

06824
06825

I. Przeznaczenie skład i możliwości bojowe dywizji desantowej.

a/ Przeznaczenie dywizji desantowej.

Dywizja desantowa jest związkiem taktycznym wojsk lądowych. Struktura organizacyjna, wyposażenie i wyszkolenie wynikają z przewidywanego charakteru wykonywanych zadań i właściwości obszaru działań. Użycie jej przewiduje się przede wszystkim do prowadzenia działań desantowych samodzielnie lub w składzie operacyjnej grupy desantowej.

Ze względu na możliwości pokonywania dużych przeszkód wodnych /ujść rzek, zalewów/ może być również użyta na kierunku lądowym do działań wzdłuż wybrzeża morskiego. Przy niedużych odległościach wysp od lądu może pokonywać cieśniny morskie własnymi środkami poprzez organizowanie taktycznych desantów czołgowych i amfibijnych.

~~Należy przy tym podkreślić, że takie działania mogą być przeprowadzone nawet przy niesprzyjającej sytuacji taktyczno-operacyjnej na morzu tzn. bez udziału sił marynarki wojennej. Ponadto w sytuacjach krytycznych może być wykorzystana do działań obronnych.~~

Najczęściej dywizja desantowa może przejść do obrony wybrzeża morskiego w następujących przypadkach:

- w operacji zaczepnej armii nacierającej wzdłuż wybrzeża w celu osłony jej skrzydła lub tyłów ;

- w końcowej fazie operacji desantowej na przykład po opanowaniu wyspy;

- w ramach operacyjnej obrony przeciwdesantowej ^{organizowanej} przez armię lub nadmorski okręg wojskowy.

schemat nr 1

b/ Struktura organizacyjna i wyposażenie dywizji desantowej

Zatwierdz w 2

Nazwa jednostki	Stan osobowy					Sprzęt bojowy					Uzbrojenie							Wyposażenie							Transport											
	oficerów	chorążych	podofic.	szeregow.	razem	czołg śred.	czołg pływ.	transp. i sam. opanc.	PTS /PTG/	Park PP-64	Wyrz. rak. takt.	BM-21	120mm moźdz.	82mm moźdz.	Wyrz. PPK	Rgppanc	Kbkak GN	ZU-23-2	PKM-2	RKM /PK, PKS/	Rad. KF	UKF	St. rlin.	RWL	WD "R"	SMT	Zesp. urz. do rozp. skaż.	IRS	Kuchnia	sam. os. -ter.	cięż. -ter.	sam. różny	Razem sam.	C. panc.	Motocykl	Przycz. tr.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
Dowództwo dywizji	65	15	17	26	123											2			2		2								5	4	5	14		1		
Wojsk. obr.	32	9	23	82	117											7			7	2	6							2	12	20	13	45		2	11	
Batalion x 3	135	43	306	433	917		16	54	3			6	15	6	75	81		4	75	3	65		1	6		1		9	7	52	38	97		1	8	
Kom. rozpozn.	8	9	22	76	115		4	10	1						14	16			11	2	26						1	6	5	3	14		3	1		
Plac. sz.	24	11	45	168	248	31										4			3	1	2			1			2	3	22	18	43		2		7	
Plac. p.	22	12	52	159	245		40								2	4			3	1	2			1			2	3	22	18	43		2		7	
Plac. rt.	15	9	31	79	134					2					2	5				3	12						2	4	15	16	35				3	
Plac. ar BM-21	20	6	35	119	180						8				4	12			2		17						2	4	10	39	53			1	4	
Plac. plot	5	1	11	32	49											8	6				4						1	1	7	3	11				1	
Plac. k.	7	5	34	118	164											22			12	18	2	1	2				1	3	9	21	33			1	2	
Plac. sap	27	15	66	358	466			4	13	1/3					3	14			12		30			4			5	5	70	36	111			3	16	
Plac. chem	3	4	13	45	65											3					3					3	6	1	1	6	8	15			4	
Plac. rem	10	6	31	64	111											1			1		4						1	2	8	28	38		2		4	
Plac. med	8	5	6	19	38																1						1	5	6	11					1	
Plac. zaop	3	8	35	102	148											17			7		7						1	1	98	30	129			1	52	
RAZEM	625	244	1339	2746	4954	40	92	167	23	1/3	2	8	18	45	18	250	358	6	12	276	30	329	2	4	22	4	6	6	49	57	353	282	692	6	13	120

40 44,6 16,7 6,96 6,96 11,7 25,25 10,8 30 0,2

ZESTAWIENIE PODSTAWOWEGO UZBROJENIA I WYPOSAŻENIA DYWIZJI DESANTOWEJ

18
45
62

c/ Możliwości bojowe dywizji desantowej w działaniach desantowych i niezbędne jej wzmocnienie.

Możliwości bojowe dywizji podczas prowadzenia działań desantowych zależą przede wszystkim od wyposażenia, składu, ilości środków wzmocnienia i wsparcia oraz środków desantowych.

Dywizja desantowa ma bardzo duże możliwości pod względem pokonywania dużych przestrzeni wodnych, mniejsze natomiast jeżeli będziemy rozpatrywali siłę uderzeniową.

Posiada bardzo mało czołgów i artylerii.

Nie zawsze będzie istniała taka sytuacja, że dywizję będzie można wzmocnić czołgami i artylerią. Przyjmując najlepszą sytuację jeżeli przydzielimy wzmocnienie dywizji desantowej w postaci czołgów i artylerii to najprawdopodobniej nie wezmą one udziału w w najważniejszym okresie walki jakim jest lądowanie.

Ogólnie można przyjąć że możliwości bojowe dywizji w działaniach desantowych zależą od:

- środków desantowania i ich możliwości;
- stopnia obozwładnienia obrony przeciwdesantowej przez wojska rakietowe, lotnictwo i okręty ZWO;
- rozminowania zapór, zagród minowych, warunków podejścia i lądowania wojsk na bronionym wybrzeżu.

Przyjmując że siły trałowe marynarki wojennej rozminują zagrody /zapory/ przeciwdesantowe i dywizja będzie lądowała /podchodziła do brzegu falami /grupami/ 2-3-4 okręty desantowe na każdym punkcie lądowania to możliwości dywizji w każdym w tych wypadków będą inne. Jeżeli do każdego punktu lądowania *Schau* będą podchodziły dwa okręty desantowe o możliwości wysadzenia co 10` jednej kd i plcz to szerokość punktu lądowania będzie wynosić do 600-1200 m /12 wozów boj. x 50 m odstępu = 600 m lub

$12 \times 100 \text{ m} = 1200 \text{ m/}$.

W wypadku użycia trzech okrętów desantowych o możliwości jednoczesnego desantowania 18 środków bojowych /dwie kd/ lub czterech okrętów desantowych /24 środki bojowe tj. 2 kd, 2 plcz szerokość punktu lądowania wyniesie nie mniej niż $900-1200 \text{ m}$ / $18 \times 50 = 900$; $24 \times 50 = 1200 \text{ m/}$.

Pułk desantowy może lądować na dwu lub trzech punktach lądowania. Między punktami lądowania należy zachować odstępy w granicach 3-5 km, które uniemożliwią wyeliminowanie dwu punktów w wypadku użerzenia jądrowego średniej mocy. W takim wypadku szerokość odcinka lądowania pułku wyniesie 5,5 - 7,5 km / $2 \times 1200 + 3 = 5,4$ lub $2 \times 1200 + 5 = 7,40/$.

Dywizja desantowa może mieć w pierwszym rzucie dwa lub trzy pułki desantowe.

Jeżeli ma dwa może opanować cztery punkty lądowania na odcinku 14-20 km. W wypadku przyjęcia ugrupowania jednorzutowego - mając trzy pułki w pierwszym rzucie - może zdobyć sześć punktów lądowania na odcinku 21-32 km zachowując bezpieczne odległości 3-5 km między punktami lądowania / $4 \times 1200 + 3 \times 3-5 = 14-20 \text{ km}$ lub $6 \times 1200 + 5 \times 3-5 = 21-32 \text{ km/}$.

W zależności od roli i charakteru działań desantowych dywizja może otrzymać wzmocnienie: jeden do dwóch batalionów piechoty /w wypadku organizowania przez dywizję desantu śmigłowcowego/, od jednego do trzech dywizjonów artylerii, do pułku artylerii przeciwlotniczej, do dwóch batalionów saperów, medyczny batalion wzmocnienia, do pułku śmigłowców, kompanię rozpoznania specjalnego, kompanię zabiegów specjalnych i do plutonu miotaczy ognia.

II. Ogólne zasady wykorzystania dywizji desantowej w ramach kombinowanej operacji desantowej

a/ Zadania dywizji ^{desantowej} ~~dywizji~~ wykonywane w kombinowanej operacji desantowej.

Opis zadania DP w OZF na schemacie.
Dywizja desantowa biorąca udział w kombinowanej operacji desantowej może być wykorzystana do wykonania zadań w pierwszym rzucie desantu morskiego. Jej oddziały powinny tworzyć rzut szturmowy lub pierwszy rzut sił głównych desantu. W ramach kombinowanej operacji desantowej może być wykorzystana do wykonania następujących zadań:

- opanowania punktów lądowania i terenu niezbędnego do rozwinięcia bazy lądowania, w tym portów i rejonów stanowisk artylerii nadbrzeżnej i rakietowej;

- opanowanie przyczółków lądowania i ważnych obiektów obrony przeciwdesantowej we współdziałaniu z pododdziałami szturmowymi lub wojskami powietrzno-desantowymi;

- doraźnego organizowania desantów czołgowo-amfibijnych forsowania cieśnin morskich i przenoszenia działań bojowych na sąsiednie wyspy;

- wykonywać na tyły nieprzyjaciela uderzenia ze strony morza ułatwiające wojskom własnym prowadzenie działań na wyspie lub wzdłuż wybrzeża;

- w krytycznej sytuacji prowadzić walkę w obronie bazy lądowania.

W warunkach stosunkowo małej odległości rejonu wyjściowego desantu morskiego od rejonu lądowania na wyspy może wystąpić pewna odmienność wykorzystania dywizji desantowej w ramach kombinowanej operacji desantowej. Będzie to miało miejsce wówczas gdy rejon wyjściowy desantu oddalony będzie od rejonu

ładowania i przewidywanych do opanowania obiektów nie więcej niż 40 km, a więc w zasięgu środków amfibijnych wojsk desantowych. W takiej sytuacji oddziały dywizji desantowej ze względu na uzbrojenie i możliwości pokonywania dużych przeszkód wodnych w większości wypadków będą mogły być wykorzystane do organizowania samodzielnych zgrupowań desantowych zwłaszcza desantów amfibijnych, czołgów i morskich.

Dywizja działająca w składzie grupy operacyjnej wojsk desantu morskiego w pierwszym rzucie sił głównych stanowi w początkowym okresie ładowania główną siłę uderzeniową w celu opanowania samodzielnie lub we współdziałaniu z desantem powietrznym rejonu wybrzeża stwarzającego dogodne warunki do wysadzenia kolejnych rzutów desantu morskiego.

Na podstawie analizy i wyciągniętych wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń w rejonie Bałtyku Zachodniego /Wyspy Duńskie/ treść i głębokość zadań dywizji desantowej we współdziałaniu z dywizją powietrznodesantową może kształtować się następująco:

- zadanie bliższe: rozbić zasadnicze siły obrony przeciwdesantowej nieprzyjaciela na odcinku ładowania /w rejonie ładowania/ i opanować rejon wybrzeża na głębokość 5-7 km, zapewniając rozwinięcie bazy ładowania, bezpieczne ładowanie i rozwinięcie do walki dalszych sił desantu morskiego;

- zadanie następne: we współdziałaniu z desantem powietrznym i wprowadzoną do walki częścią sił głównych pierwszego rzutu desantu rozbić taktyczne odwody sił obrony przeciwdesantowej przeciwnika przełamać kolejną rubież obrony oraz zabezpieczyć ładowanie, rozwinięcie i wprowadzenie do bitwy pozostałych sił desantu.

Głębokość zadania następnego będzie zależała między innymi od głębokości ładowania i wykonywanych zadań dywizji powietrzno-

-desantowej /chodzi tu o działanie na spotkanie lub izolowanie rejonu od dopływu świeżych sił nieprzyjaciela/ i ilości zaangażowanych sił z pierwszego rzutu sił głównych desantu. Orientacyjna głębokość zadania następnego na podstawie wyciągniętych wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń może wynosić 10-15 km.

Po wykonaniu tych zadań dywizja desantowa może przejść do obrotu bazy lądowania /opanowanego przyczółka/, rozwijania działań w celu opanowania portów i baz morskich, forsowania cieśnin morskich lub opanowania kolejnych wysp.

b/ Wybór i przygotowanie rejonów rozmieszczenia dywizji desantowej.

Na okres przygotowania do działań dywizji wyznacza się rejon wyjściowy w którego skład wchodzi rejon ześrodkowania i rejon załadowania.

Rejon ześrodkowania wyznacza się w odległości 10-15 km od brzegu. W rejonie tym sztaby planują i organizują działania, przeprowadzają niezbędne kalkulacje potrzeb co do załadowania, podział sił i środków na punkty załadowania i środki transportowe, rozliczenie czasów i kolejność wyjścia z rejonów ześrodkowania, ustalają sposób i czas załadowania, nawiązują współpracę z oddziałami zabezpieczającymi przerzut desantu drogą, osłonę przejścia morzem i wsparcie w walce o uchwycenie przyczółka. W rejonie tym wojska rozmieszczą się w taki sposób, aby zapewnić swobodne wyjście na drogi przemarszu do wyznaczonych punktów załadowania oraz możliwości maksymalnego wykorzystania warunków maskowniczych i ochronnych terenu. Wojska w tym rejonie przygotowują się do działań, uzupełniają amunicję, materiały pędne i smary, żywność i inne niezbędne środki materiałowe. Jeżeli jest wystarczająca ilość czasu prowadzi się szkolenie morskie.

Drugą częścią składową rejonu wyjściowego jest rejon załadowania, który może składać się z 3-4 odcinków pułkowych.

Na każdym z odcinków pułkowych wybiera się 1-3 zasadnicze i 1-2 zapasowe punkty załadowania, które przygotowuje się pod względem inżynierskim, technicznym i bojowym. Odległość między punktami powinna uniemożliwiać jednoczesne rażenie dwóch ^{punktów} pułków ładunkiem jądrowym średniej mocy. Na każdym z nich należy w miarę możliwości zapewnić szeroki front ładowania.

Oprócz zasadniczego rejonu wyznacza się ^{odcinek} dywizji rejon zapasowy do załadowania przynajmniej jednego pułku desantowego. Jeżeli z różnych względów nie ma możliwości przygotowania jednego rejonu załadowania dywizji wówczas przygotowuje się dla oddziałów oddzielne rejonu załadowania i odpowiednio do tego wyznacza się rejonu ześrodkowania.

Rejon ześrodkowania dywizji powinien być połączony z rejonem załadowania odpowiednią siecią dróg kołowych.

Na okres działań desantu na wybrzeżu nieprzyjaciela wyznacza się rejon ładowania obejmujący część akwenu morskiego i wybrzeża.

Rejon ładowania od strony morza obejmuje:

- rejon taktycznego rozwinięcia (poza zasięgiem taktycznej broni raketowej npla) /wyznacza się w tym rejonie rubież formowania fal okrętów desantowych, a niekiedy i przeładowania wojsk i sprzętu ze statków transportowych na okręty desantowe/;
- dwa - trzy rejonu manewrowe dla okrętów wsparcia ogniowego;
- rubieże manewru sił osłony i obrony wodnego rejonu ładowania;
- linie wyjściowe przed każdym punktem ładowania - w odległości 5-6 km od brzegu;
- linie wodowania środków pływających z okrętów desantowych w odległości 3-5 km od brzegu;
- tory wodne doprowadzające do punktów ładowania.

Natomiast rejon lądowania na wybrzeżu morskim obejmuje:

- dwa - trzy pułkowe odcinki lądowania na których wybiera się dwa - trzy zasadnicze i jeden zapasowy punkt lądowania o szerokości do 2 km. Szerokość odcinków oraz odległości między punktami powinny zapewnić współdziałanie ogniowe pomiędzy lądującymi pododdziałami oraz wykluczyć możliwość zniszczenia wojsk na przyczółku jednym uderzeniem jądrowym średniej mocy;
- dwa - trzy rejony lądowania desantu śmigłowego;
- przyczółka lądowania tj. obszaru ^{porwalnego} zapewniającego na rozwinięcie bazy lądowania.

c/ Ugrupowanie bojowe dywizji desantowej w okresie lądowania i do działań na lądzie.

Po podejściu do rejonu lądowania następuje rozwinięcie oddziałów desantowych pierwszego rzutu na wyznaczone kierunki lądowania. Natomiast w ramach oddziału następuje przeformowanie w grupy okrętów desantowych stosownie do ilości punktów lądowania, tworzenie w grupach fal desantu i zajęcie przez okręty wsparcia ogniowego pozycji na skrzydłach podchodzących do brzegu fal okrętów desantowych.

Pierwszy rzut desantu morskiego składa się nie tylko z pułków desantowych, lecz i oddziałów wsparcia odwodów oraz elementów tyłowych. Spełnia zasadniczą rolę w opanowaniu wyznaczonych punktów i odcinków lądowania oraz stworzeniu dogodnych warunków do wysadzenia kolejnych rzutów.

Charakterystyczne dla ugrupowania wojsk desantu w okresie lądowania jest wydzielenie z pierwszego rzutu desantu rzutu szturmowego, w którego skład wchodzi grupy rozgrodzeniowe i torująco-szturmowe.

Rzut szturmowy powinien być zdolny do pokonania zapór

i zagród przeciwdesantowych nieprzyjaciela na morzu i plaży, opanowania punktów lądowania na wybrzeżu oraz zabezpieczenie lądowania sił głównych pierwszego rzutu desantu bezpośrednio z okrętów desantowych na brzeg.

Bardzo często występującymi oddzielnie elementami ^{bojowego} ~~dywizji~~ ^{ugrupowania} będą: desant śmigłowoowy i desant czołgowy, czołgowo-amfibijny lub amfibijny.

Desant śmigłowoowy z zasady organizuje się z przydzielonych pododdziałów piechoty. Zadaniem jego jest stworzenie sprzyjających warunków do lądowania rzutu szturmowego przez: opanowanie dogodnych rubieży w pobliżu odcinków ^{lądowania} ~~ładowania~~ w celu osłony wyładowywanego desantu i udzielenia pomocy części sił w opanowaniu punktów lądowania desantu morskiego.

Desant czołgowy, czołgowo-amfibijny lub amfibijny jest organizowany do działań na kierunkach na których nie mogą być użyte lub niecelowe jest działanie sił głównych desantu, a sytuacja wymaga opanowania określonego odcinka wybrzeża morskiego w celu ułatwienia prowadzenia działań przez siły główne.

Ugrupowanie wspomnianego desantu w czasie podchodzenia do brzegu składa się z następujących głównych elementów:

- z sił i środków rozgrodzeniowych i torujących;
- z kilku fal czołgów pływających, pływających transporterów opancerzonych;

--z sił i środków awaryjno-ratunkowych i zaopatrzenia.

Ugrupowanie bojowe dywizji do działań na lądzie tworzy się w miarę lądowania kolejnych fal desantu. Powinno odpowiadać zamiarowi walki i zapewnić: wykorzystanie skutków uderzeń ogniowych, jak najlepsze wykorzystanie terenu, sprawny manewr siłami i środkami, potęgowanie uderzenia w toku walki, dogodne warunki dowodzenia i utrzymania ciągłego współdziałania oraz odporne na uderzenia bronią jądrową.

W skład ugrupowania bojowego dywizji wchodzi:

- oddziały i pododdziały I rzutu;
- oddziały i pododdziały II rzutu; lub odwód;
- oddział rakiet i artylerii;
- siły i środki obrony przeciwlotniczej;
- odwody, specjalne /ppanc, inż., oddział zap./.

W skład pierwszego rzutu wchodzi - 2-3 pułki desantowe ze środkami wzmocnienia. Najczęściej będą wchodziły w skład pierwszego rzutu dwa pułki desantowe. W wypadku posiadania w pierwszym rzucie trzech pułków desantowych dywizji powinna posiadać silny odwód ogólnowojskowy /najlepiej pancerny/.

Pierwszy rzut powinien być zdolny do szybkiego rozbrojenia broniącego się nieprzyjaciela w rejonie lądowania i rozwinięcia natarcia w głąb.

Drugi rzut dywizji będzie składał się z pułku desantowego wzmocnionego czołgami i artylerią. Zadaniem jego będzie potęgowanie uderzenia pierwszego rzutu i współdziałając z desantem powietrznym rozbić odwody nieprzyjaciela, opanować ważne obiekty i stworzyć dogodne warunki do lądowania sił głównych desantu morskiego.

Odwód ogólnowojskowy - jeżeli taki tworzymy - wykorzystuje się do wykonania zadań nieplanowych.

Pozostałe elementy ugrupowania bojowego dywizji posiadają skład i wykonują zadania podobne jak w warunkach normalnych.

III. Właściwości organizacji i przygotowania wojsk dywizji desantowej do działań na lądzie.

Wypracowanie decyzji i szczegółowe opracowanie planu działań bojowych dywizji desantowej jest jednym z zasadniczych zadań dowództwa i sztabu dywizji oddziałów i pododdziałów.

Podstawą do wypracowania decyzji będzie z reguły dyrektywa lub rozkaz wyższego organu dowodzenia. W naszych warunkach może to być dyrektywa frontu lub rozkaz wydzielonej grupy operacyjnej.

Dywizja desantowa w zależności od sytuacji może otrzymać szczegółowe dane i wytyczne do działań lub tylko ogólne wytyczne do wypracowania decyzji i planowania jednocześnie ze sztabem grupy operacyjnej.

Dowódca i sztab dywizji desantowej wyznaczonej do działania w składzie kombinowanej operacji desantowej przed przystąpieniem do wypracowania decyzji muszą być zapoznani:

- z zadaniem i celem kombinowanej operacji desantowej, w którym powinny być wyszczególnione obiekty do zniszczenia i opanowania;
- z rolą kombinowanej operacji desantowej w ogólnej operacji zaczepnej armii, frontu lub floty;
- zamiarem prowadzenia działań bojowych wyższego szczebla oraz zadaniami i sposobem użycia rodzajów sił zbrojnych /lotnictwa, marynarki wojennej i wojsk raketowych/ na korzyść dywizji desantowej;
- ze szczegółowymi zadaniami współdziałających rodzajów wojsk;
- z przydziałem lub podporządkowaniem na okres działań sił i środków bojowych oraz środków transportowo-desantowych;
- terminami osiągnięcia gotowości do załadowania na środki transportu morskiego i powietrznego.

Decyzję do działań desantowych dowódca dywizji wypracowuje w ścisłej współpracy z przedstawicielem zespołu lądowania przedstawicielami lotnictwa oraz dowódcami oddziałów wsparcia.

Dowódca dywizji powinien ^{obliczając przesłuchując} wyjaśnić i ustalić: cel i zadania operacji ~~desantowej~~, charakter obrony przeciwdesantowej nieprzyjaciela, ^{znac} rodzaj, położenie i czas zwalczania obiektów obrony przeciwdesantowej na wybrzeżu, możliwości i sposób przewozu i lądowania wojsk dywizji; sposób współdziałania podczas wykonywania kolejnych zadań.

W celu przyspieszenia prac planistycznych należy przyjąć metodę równoległego planowania. Umożliwi to dowódcom oddziałów wcześniejsze przygotowanie wojsk do działań.

Kolejność i treść pracy dowódcy i sztabu dywizji w zasadzie nie odbiega od warunków normalnych, a różnice występują jedynie w treści rozpatrywanych zagadnień.

Oceniając nieprzyjaciela dowódca rozpatruje nie tylko siły w rejonie lądowania lecz również lotnictwo i siły morskie, które mogą oddziaływać w czasie organizacji i prowadzenia działań desantowych. W wyniku oceny sił i możliwości obrony przeciwdesantowej nieprzyjaciela należy ustalić najefektywniejszy rodzaj działań desantowych, w jakich rejonach i na rozbiciu jakich sił skupić główny wysiłek dywizji, jak pokonać ^{zagrody} ~~zagady~~ i zapory przeciwdesantowe oraz jakie siły wydzielić do pokonania ich w rejonie lądowania, jaki zastosować manewr oraz jak działać w celu osiągnięcia zaskoczenia i uzyskania przewagi.

Z oceny sił własnych należy wyciągnąć wnioski stanowiące podstawę do podziału sił i środków, ustalenia składu, zadań i sposobów działania poszczególnych elementów ugrupowania bojowego desantu, stanu zapasów oraz przypuszczalnego zużycia środków materiałowo-technicznych.

Bardzo istotnym problemem jest dokonanie oceny terenu i obszarów morskich oraz warunków meteorologicznych i hydrograficznych. Dodatkowo niż w warunkach normalnych należy po stronie własnej rozpatrzeć: odcinki i punkty wybrzeża dogodne do ładowania wojsk na okręty desantowe i transportowe, rejony do załadowania wojsk na śmigłowce, zejścia desantu czołgowo-amfibijnego w morze, bezpieczną drogę przejścia do rejonu lądowania o ile nie jest narzucona. Natomiast po stronie nieprzyjaciela dogodne rejony wybrzeża do lądowania, rejony wysadzenia desantów śmigłowcowych oraz odcinki i punkty lądowania desantu morskiego, kierunki działania i rubieże zadań desantowych, możliwości rozmieszczenia i wykorzystania przeszkód terenowych, możliwości prowadzenia obserwacji przez npla i pokonywania terenu przez wojska desantu.

Oceniając warunki meteorologiczne i hydrograficzne należy rozpatrzeć wpływ pogody na wykonanie zadań, przypiływy i odpływy morza, stan wód przybrzeżnych, szybkość i kierunek prądów morskich, zimą stan zalodzenia i jego wpływ na działanie desantu.

Na podstawie rozpatrywanych zagadnień ^{tak} jak w warunkach normalnych poszerzonych o specyficzne cechy występujące w działaniach desantowych dowódca precyzuje decyzję.

Podstawowym dokumentem opracowywanym przez sztab jest decyzja dowódcy, która przyjmuje postać planu działań desantowych. Jednym z podstawowych dokumentów jest mapa decyzji, która powinna zawierać:

- oceny systemu obrony przeciwdesantowej i charakteru działań npla;
- zamiar działania dywizji;
- zadania ogniowe wykonywane na korzyść dywizji;
- czas i sposób desantowania;
- ugrupowanie bojowe w czasie przejścia morzem, lądowania

i działań na lądzie;

- rozmieszczenie sił i środków dywizji w rejonie wyjściowym oraz drogi przemarszu do punktów załadowania;

- rejony i punkty załadowania wojsk, trasy przejścia zespołu oddziałów morzem oraz rejony i punkty lądowania;

- sposób osłony desantu;

- zadania bojowe oddziałów, sił i środków wzmocnienia oraz odwodów;

- zagadnienia bojowego, materiałowego i technicznego zabezpieczenia;

- system dowodzenia i zagadnienia współdziałania.

Ponadto opracowuje się legendę którą należy poszerzyć o zagadnienie marastania sił w czasie desantowania oraz walki na przyczółku.

Ponadto plan działań bojowych dywizji desantowej obejmuje:

- plan załadowania wojsk na środki transportowo-desantowe;

- plan ogniowego przygotowania lądowania i ogniowego wsparcia działań;

- plan lądowania z uwzględnieniem urzutowania pododdziałów oraz przewożonego sprzętu;

- plan współdziałania z siłami morskimi, lotnictwem i wojskami raketowymi;

- elementy łączności radiowej i przewodowej;

- plan zabezpieczenia bojowego i politycznego.

Do bardzo ważnych czynności dowódcy dywizji ~~jest~~ należy organizacja współdziałania. Podstawą do organizacji jest decyzja dowódcy i uzyskane dane od przełożonego.

Współdziałanie obejmuje sposoby działania sił w walce w odniesieniu do obiektu, miejsca i czasu. Działanie powinno charakteryzować takie wzajemne powiązanie i taką kolejność ich wykonywania, aby przeciwnik nie miał możliwości odtworze-

nia zdolności bojowej.

Współdziałanie organizuje się wewnątrz elementów ugrupowania bojowego dywizji i na zewnątrz. Podczas prowadzenia działań desantowych należy również zgrać działanie z siłami marynarki wojennej, lotnictwa, OPK i wojsk raketowych frontu.

Podczas organizacji współdziałania dodatkowo należy zwrócić uwagę na:

- ochronę i osłonę wojsk w rejonie wyjściowym i załadowania oraz lądowania;
- czas i sposób ogniowego przygotowania lądowania i wsparcia natarcia, obiekty uderzeń;
- sposób współdziałania okrętów desantowych z okrętami ZWO;
- sposób działania desantu morskiego z powietrznym;
- sposób współdziałania z lotnictwem frontu i morskim;
- sposób wykorzystania uderzeń wojsk raketowych frontu wykonywanych na korzyść dywizji desantowej.

Żeby zapewnić ciągłe dowodzenie działaniami bojowymi dywizji desantowej w poszczególnych etapach walki należy właściwie zaplanować i zorganizować łączność dowodzenia i współdziałania.

W okresie przygotowania działań i załadowania wojsk na środki transportowe ze względu na konieczność maskowania planowanych działań zasadniczym rodzajem dowodzenia i współdziałania będzie łączność radioliniowa i przewodowa oraz środki wojskowej poczty polowej.

W okresie przejścia morzem, środki radiowe dywizji nie będą pracowały lecz będą w gotowości do rozpoczęcia pracy na rozkaz dowódcy.

W okresie walki o lądowanie i rozwijanie działań zaczepnych na lądzie dowodzić będą poszczególni dowódcy w miarę

schodzenia środków walki wszystkimi możliwymi sposobami
możliwymi do zastosowania w tych działaniach.

Ze względu na trudność i czasochłonność ^{prac} ~~oraz~~ organizacyj-
no-przygotowawczych dywizji desantowej do działań desantowych
wojsko i sztaby powinny być przygotowane już w okresie pokoju.
Na przygotowanie takich działań włącznie z przeszkoleniem na-
leży przewidzieć 3-4 doby.

W zakresie przygotowania i specjalnego zabezpieczenia
bojowego działań desantowych najbardziej trudne i skompliko-
wane dla dywizji desantowej ^{jest} ~~już~~ wykonanie takich przedsię-
wzięć jak:

- maskowanie i skryte działanie w okresie przygotowaw-
czym /w czasie przegrupowania, zajmowania rejonów wyjściowych,
załadowania wojsk na środki desantowe itp./;

- wykrywanie zagród i zapór przeciwdesantowych w przy-
brzeżnym pasie wód morskich i na brzegu w rejonach lądowania
rzutu śmigłowoowego i rzutu szturmowego desantu morskiego;

- niszczenie zagród i zapór przeciwdesantowych przez
wojska desantu ozołgowo-amfibijnego i pierwszego rzutu dywizji;

- lądowanie poszczególnych elementów ugrupowania bojowego
dywizji, uzyskanie zaskoczenia oraz właściwe wykorzystanie
skutków uderzeń broni jądrowej lotnictwa i marynarki wojennej;

- prowadzenie obrony przeciwlotniczej, osłony i obrony
desantu morskiego i ozołgowo-amfibijnego w czasie lądowania.

Bardzo dużą uwagę należy również zwrócić na wyposażenie
wojsk dywizji w dodatkowy sprzęt awaryjno-ratunkowy, odpo-
wiednie wzmocnienie wojskami inżynieryjnymi i pododdziałami
kwatermistrzowskimi, zwłaszcza zabezpieczenia medycznego.

Należy również przewidzieć pomoc materiałową wojskom
desantu lądującym w pierwszym rzucie głównie tutaj chodzi
o amunicję.

W świetle współczesnych wymagań dotyczących skomplikowanych działań desantowych bardzo ważnym problemem jest specjalne zabezpieczenie wojsk i przygotowanie ich do wykonywania różnorodnych zadań.

IV. Właściwości prowadzenia działań desantowych podczas lądowania i wykonywania zadania bojowego.

Oddziały dywizji przebywające w rejonie ześrodkowania na sygnał dowódcy zespołu lądowania przechodzą do punktów załadowania w kolumnach ustawionych odwrotnie w stosunku do lądowania. Kolejne pododdziały wychodzą na sygnał komendantów punktów załadowania, żeby nie dopuścić do dużego skupienia wojsk na podejściach do punktów załadowania.

Oddziałami /pododdziałami/ przegrupowującymi się z rejonu ześrodkowania do rejonu załadowania ~~składu~~ dowódca desantu ze stanowiska dowodzenia rozwinętego w rejonie brzegowego stanowiska dowodzenia dowódcy zespołu lądowania.

Należy dążyć, do tego żeby na ^{okręt} ~~desant~~ załadować cały pododdział z przydzielonymi środkami wzmocnienia, a środki materiałowe jednego rodzaju /paliwo, amunicję/ rozmieścić na jak największej ilości okrętów.

W pierwszej kolejności ładuje się zapasy materiałowe i sprzęt. Wojsko powinno wejść na pokład bezpośrednio przed odejściem okrętów w morze.

Należy dążyć do maksymalnego skrócenia czasu lądowania. Średni czas załadowania pododdziałów i oddziałów dywizji jaki uzyskano w czasie ćwiczeń wynosi:

- wzmocnionej kompanii desantowej z plutonem czołgów pływających - 18 minut;

- wzmoczonego pułku desantowego od 3,5 - 6 godz.;

- wzmocnionej dywizji desantowej przy jednoczesnym

załadowaniu trzech pułków desantowych i tyłów 5-6 godz., natomiast przy załadowaniu w pierwszej kolejności tyłów, następnie pierwszego rzutu dywizji /dwóch pułków/ a potem drugiego rzutu /jednego pułku - średnio 6-8 godzin. W nocy czas załadowania należy zwiększyć o około 30 %.

Przejście desantu morzem osłaniają od uderzeń nieprzyjaciela ze strony morza okręty podwodne, lotnictwo i grupy uderzeniowe okrętów nawodnych.

Wojska desantu w okresie przejścia~~m~~ morzem uczestniczą w walce z samolotami nieprzyjaciela.

Z chwilą zbliżenia się do rejonu lądowania dowódca zespołu lądowania wspólnie z dowódcą dywizji mogą zmienić punkty lądowania ze względu na przeciwdziałanie nieprzyjaciela.

Z chwilą wejścia okrętów w rejon taktycznego rozwinięcia grupy trałowe przystępują do trałowania rejonów manewrowania zespołów wsparcia ogniowego i torów wodnych doprowadzających do punktów lądowania.

W tym okresie
Lotnictwo i zespoły wsparcia ogniowego *rozpoczynają od 6-8 gu* rozpoczynają ogniowe przygotowanie lądowania, które trwa do momentu podejścia środków desantowych na odległość 300 m od brzegu.

W celu stworzenia dogodnych warunków do lądowania rzutu szturmowego w okrętów desantowych na brzeg po zakończeniu ogniowego przygotowania może lądować desant śmigłowoowy.

Okręty desantowe pod osłoną artylerii okrętowej i lotnictwa a w razie konieczności pod osłoną zasłon dymnych, podchodzą do wyznaczonych punktów lądowania grupami, a w poszczególnych grupach falami.

Z pierwszymi pododdziałami rzutu szturmowego lądują grupy rozpoznawcze oraz niezbędne siły i środki rodzajów wojsk i służb. Środki pływające rzutu szturmowego wyladowuje się do wody przed podejście okrętów desantowych do punktów

ładowania.

Okręty desantowe z pododdziałami pierwszego rzutu desantu podchodzą do samego brzegu. Jeżeli okręty desantowe nie mogą podejść do brzegu a głębokość w rejonie lądowania nie przekracza 1 m. pododdziały desantu schodzą bezpośrednio do wody. Czołgi, samochody i ciągniki artyleryjskie wysadza się w rejonach gdzie jest twarde dno i pozwala na samodzielne przejście do brzegu.

Wysadzone na brzeg siły i środki natychmiast przyjmują ugrupowanie bojowe i rozwijają natarcie w głąb wykorzystując wsparcie artylerii okrętowej i lotnictwa. Działające na kierunkach działań desantu powietrznego dążą do połączenia się z nim.

W sprzyjającej sytuacji z desantem śmigłowym może lądować zastępca dowódcy dywizji z grupą dowodzenia w skład której wchodzi oficerowie lotnictwa, zespołu wsparcia ogniowego i sztabu zespołu lądowania. Natomiast dowódca dywizji wraz ze sztabem wychodzi na brzeg po wylądowaniu sił głównych. Jeżeli istnieje potrzeba dowódca udokładnia zadania dla oddziałów /pododdziałów/ w celu jak najszybszego rozwinięcia osiągniętego powodzenia, rozbicia nieprzyjaciela między odcinkami lądowania i kierunkami natarcia wojsk desantu, zatrzymania odwodów nieprzyjaciela podchodzących do rejonu lądowania, rozszerzenia przyczółku i zabezpieczenia skrzydeł.

Drugi rzut ląduje bezpośrednio za pierwszym rzutem. Jeżeli jest przewożony na transportowcach, a nie ma możliwości wylądowania w portach wówczas siły desantu przeładowuje się na rozładowane okręty desantowe, które dowożą wojska do brzegu

Dywizja desantowa po wylądowaniu rozwija działania w głąb, stwarza warunki do zorganizowania bazy lądowania i zabezpiecza lądowanie sił głównych biorących udział w kombinowanej operacji desantowej.

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK ZAKŁADU DZIAŁAŃ
DESANTOWYCH

[Signature]
płk dr Władysław KISIEL

Wykonano w 5 egz.

Egz.nr 1-5 - Dział Oprac. Szkol.
Wyk.: kpt. BIEŻUŃSKI /tel. 50652/
Druk: WR
Nr ks.masz.: 097/K-13/80

Wszystkie dane po wyłączeniu z zakresu badania w tym
zakresie wzięcia do uwzględnienia dany laboratoryjnie i zabezpie-
czenie laboratoryjnie dla badania w kompleksowej
operacji laboratoryjnej.

Wykonano w 1980 r.
Lp. nr 1-2 - Data: 1980 r.
Miejsce: Warszawa, ul. 100-lecia
Data: 1980 r.
Lp. nr: 100-lecia

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WF
Archiwum Działu Zbiór Specjalnych
nr ewid. 43605

